

Helsinki 24.10.2017/ra

Dnro 3203/031/2017

EDUSKUNTA

Talousvaliokunta

asia: HE 134/2017vp laiksi tulotietojärjestelmästä ym

kuultava: tietosuojavaltuutettu

Pyydettynä lausuntonani toimialaani kuuluvan henkilötietojen suojan osalta esitän kunnioittavasti;

Yleistä

Käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen mukaan tarkoituksena on säätää;

1. valtakunnallisesta **tulotietojärjestelmästä**
2. **velvollisuudesta käyttää sitä lakisääteisen** ilmoittamis- ja tiedonantovelvollisuuden piiriin kuuluvien tulotietojen ja muiden niihin liittyvien tietojen antamiseen
3. mahdollisuudesta käyttää tulotietojärjestelmää **tiedonsaantioikeuden piiriin** kuuluvien tietojen antamiseen.

Olen edellä käyttänyt lihavointia osoittamaan, ettei esityksessä niinkään ole kysymys henkilötietojen suojaan liittyvistä asioista, vaan paremminkin siitä tavasta, jolla tietojen antoon ja saantiin liittyviä oikeuksia olisi tarkoitus toteuttaa.

Tulotietojärjestelmästä säätämisen lähtökohtana on ollut aluksi säätää asian edellyttämästä Verohallinnon Tulorekisteriyksiköstä ja sen tehtävistä ja toimivallasta. Voimassa olevan henkilötietolain (523/1999) 8.1 §:n 4-kohdan mukaan henkilötietojen käsittely on sallittua, jos käsittelystä säädetään laissa tai jos käsittely *johtuu rekisterinpitäjälle laissa säädetyistä tai sen nojalla määrätystä tehtävästä tai* velvoitteesta. Tietosuojasetuksen 6 artiklassa on vastaavan

sisältöinen, Perustuslain julkisen vallan käyttöä koskevan edellytyksen mukainen säännös (kts. 6.1 art c) ja e) alakohdat). Valittu tulotietojärjestelmän rekisterinpitäjämalli on siis edellä esitetyn nojalla perusteltu (kts. Asetuksen 4 artiklan 7-kohta).

Tietosuoja-asetuksen 6 artiklassa on myös kansallisella lailla säätämistä koskeva oikeusohje (6.3 artikla). Totean, että nyt käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä on oikeastaan ensimmäisen kerran tehty huolellinen uutta yleistä tietosuoja-asetusta (EU) 2016/679 koskeva analyysi. Asetuksen soveltaminen alkaa 25.5.2018, joten on ollut välttämätöntä tehdä em. vastaavuutta ja kansallista liikkumavaraa koskeva analyysi.

Esitystä laadittaessa on myös riittävästi huomioitu ja arvioitu asiassa aiemmin lainvalmistelun yhteydessä esittämiäni huomioiden vaikutukset ja vastattu useisiin kysymyksiini.

Asiaa nyt arvioidessani olen erityisesti kiinnittänyt toimialaani kuuluvan henkilötietojen suojan osalta huomioni kahteen seikkaan:

a) laajentaako järjestelmä käsiteltävien henkilötietojen joukkoa?

b) laajentaako se järjestelmää käyttävien tiedonsaantioikeuksia nykyisestä?

Hallituksen esityksen mukaan kummankaan tilanteen osalta ei tapahdu järjestelmän ja siihen liittyvän veloitteen johdosta muutoksia. Näyttääkin, että asiassa on paremminkin kysymys tiedonantojärjestelmän ja -veloitteen frekvenssin muutoksesta.

Pidän myös hyvänä, että esityksessä on huomioitu myös rekisteröityjen vaivaton tiedonsaantioikeus ja vastaavasti luottamusta järjestelmään edistävä tilintekokykyisyyttä ilmentävä tiedonantovelvoite (accountability-periaate). Samoin esitykseen liittyvä MyData -ajattelu on suhteessa tietosuoja-asetukseen perusteltua.

Yksityiskohtaisia huomioita

4§ Rekisterinpitäjä ja tulotietojärjestelmään liittyvät vastuut

Esityksen mukaan Tulorekisteriyksikkö päättää myös siitä, mitkä tulorekisterin tiedot tiedonkäyttäjille tässä laissa tarkoitettuihin käyttötarkoituksiin luovutetaan. Tätä päätösvaltaa käytettäessä pitää päätösten luonnollisesti perustua osapuolten lakiin perustuviin tiedonsaantioikeuksiin.

Muistutan myös, että esimerkiksi tietokannan vikaantumistilanteissa rekisterinpitäjällä on velvollisuus oma-aloitteisesti oikaista havaitsemansa virheet.

19§ Tulorekisteriyksikön yhteistyöryhmä

Pidän perusteltuna, että tässä tarkoitettu yhteistyöryhmä ainakin kuulisi henkilötietojen suojaa koskevia asioita käsitellessään viranomaisen pakollista tietosuojavastaavaa sen varmistamiseksi, että yhteistyöryhmän käyttöä varten varmistettaisiin riittävä tietosuojaosaaminen.

Lopuksi

Pitäisin toivottavana, että tällaisia valtakunnallisia järjestelmiä perustettaessa eduskunnan käyttöön toimitettaisiin erityinen henkilötietojen suojan vaikutustenarviointi, joka perustuisi riskilähtöiseen ajattelutapaan. Viittaan tämän veloitteen osalta tietosuoja-asetuksen 35 artiklan 10 kohtaan.

Muilta osin minulla ei ole huomautettavaa.